

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Комітет Верховної Ради
України з питань
правоохоронної діяльності**

Міністерство юстиції України у зв'язку з листами голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Сергія Іонушаса від 06.07.2023 № 04-27/3-2023/146548 та від 21.07.2023 № 04-27/3-2023/159323 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури» (реєстр. № 9452 від 03.07.2023) (далі – проєкт Закону № 9452), внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Власенком С.В., та проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо удосконалення норм використання символіки та знаків розрізнення в органах прокуратури» (реєстр. № 9452-1 від 19.07.2023) (далі – проєкт Закону № 9452-1), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Неклюдовим В.М., Павлюком М.В., Іонушасом С.К. та іншими та в межах компетенції повідомляє.

Проєктами законів № 9452 і № 9452-1 пропонується повернути механізм присвоєння класних чинів прокурорам, а проєктом Закону № 9452-1 ще і додатково передбачається повернення єдиного форменого одягу працівникам прокуратури, що мають класні чини. Як зазначено в пояснювальних записках до проєктів законів, метою таких змін, зокрема, є підвищення кваліфікаційного рівня прокурорів, забезпечення високої якості та результативності показників їх роботи, в тому числі підвищення морального стану працівників, рівня відповідальності. Проте запропонований спосіб реалізації поставленої мети, на нашу думку, є неприйнятним з огляду на таке.

Інститут класних чинів у прокуратурі був скасований разом із набранням чинності Законом України від 14.10.2014 № 1697-VII «Про прокуратуру» (далі – Закон №-1697-VII). При цьому встановлювалося, що особи, які мали класний чин працівника прокуратури до набрання чинності зазначеним Законом, зберігають його та на них продовжує поширюватись відповідна

нормативна база, якою врегульовувалися питання статусу атестованого прокурора.

У подальшому інститут класних чинів було остаточно ліквідовано Законом України від 19.09.2019 № 113-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформування органів прокуратури» (далі – Закон № 113-IX), яким, зокрема, скасовано Постанову Верховної Ради України від 06.11.1991 № 1795-ХІІ «Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України» та відповідні норми Закону України від 05.11.1991 № 1789-ХІІ «Про прокуратуру».

Таким чином, Закон № 1697-VII прийнято, зокрема, на виконання взятих Україною перед Радою Європи зобов'язань в частині реформування прокуратури відповідно до європейських стандартів з огляду на функції, які повинна мати прокуратура в демократичному суспільстві.

При цьому Закон № 113-IX прийнято з метою створення передумов для побудови ефективної, професійної та незалежної системи прокуратури. Зазначеними законами інститут класних чинів у прокуратурі планомірно ліквідовано, отже, пропоновані проєктами законів зміни щодо його відновлення не можна вважати послідовним кроком у реформуванні системи органів прокуратури.

Зазначаємо, що однією з новел Закону № 1697-VII, яка відповідає вимогам стандартів Ради Європи та отримала позитивну оцінку від Венеціанської комісії у висновку від 14.10.2013 № 735/2013, було, зокрема, «видалення статті про офіційну уніформу для працівників прокуратури».

З огляду на викладене пропоноване проєктом Закону № 5492-1 повернення єдиного форменого одягу та знаків розрізнення працівникам прокуратури, що мають класні чини, видається необґрунтованим, оскільки, на нашу думку, жодним чином не пов'язане зі стимулюванням якісної роботи прокурорів, а також не матиме позитивного впливу на показники їх діяльності, попередження вчинення кримінальних правопорушень, ефективне процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях, притягнення винних осіб до передбаченої законом відповідальності.

Крім того, пропонуємо також звернути увагу на питання доплати за класний чин працівника прокуратури.

Як зазначено у пояснювальній записці до проєкту Закону № 9452, «наявність класних чинів – це давня традиція державної правоохоронної служби. Класний чин не був винаходом, створеним тільки для прокурорів, він – частина всієї системи державної служби. Можливість присвоєння працівникам органів прокуратури класних чинів повинна бути збережена, адже вона є одним із дієвих механізмів підвищення кваліфікаційного рівня прокурорів, забезпечення високої якості та результативності показників їх роботи. Повернення класних чинів має підвищити моральний стан

працівників, рівень відповідальності, стати стимулюючим фактором дотримання професійної етики».

На сьогодні з аналізу норм законодавства вбачається, що за будь-які спеціальні та військові звання, а також ранги державних службовців встановлено доплату (надбавку). Таких змін щодо встановлення доплати за класні чини та зміни грошового забезпечення проектом Закону № 5294 не передбачено.

Водночас проектом Закону № 5294-1 запропоновано у статті 81 Закону передбачити прокурорам виплату щомісячної надбавки за класний чин та визнати її складовою заробітної плати прокурора, у зв'язку з чим внести відповідні зміни до статті 86 Закону, якою встановлено пенсійне забезпечення прокурів.

На думку розробника, реалізація положень проекту Закону № 5294-1 не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету, тому що витрати на реалізацію передбачених змін будуть здійснюватися в рамках виділеного бюджетного фінансування на забезпечення діяльності органів прокуратури на відповідний рік. Водночас оскільки фінансово-економічного обґрунтування у пояснювальній записці не подано, на цей час не видається можливим передбачити наявність достатніх коштів на фінансування додаткових гарантій, запропонованих проектом Закону № 5294-1.

Звертаємо увагу, що 13.12.2019 Конституційний Суд України у своєму рішенні № р-7(П) у справі за конституційними скаргами Данилюка Степана Івановича та Литвиненка Олексія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини двадцятої статті 86 Закону України від 14.10.2014 № 1697 «Про прокуратуру» (зі змінами), яким передбачено, що умови та порядок перерахунку призначених пенсій працівникам прокуратури визначаються Кабінетом Міністрів України, визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним).

Так, Конституційний Суд України встановив, що частина двадцята статті 86 Закону України від 14.10.2014 № 1697 «Про прокуратуру» втрачає чинність і не підлягає застосуванню з дня ухвалення Конституційним Судом України цього рішення, а застосовується в первинній редакції, зокрема, в частині призначення працівникам прокуратури пенсії, яка перераховується у зв'язку з підвищенням заробітної плати прокурорським працівникам на рівні умов та складових заробітної плати відповідних категорій працівників, які проходять службу в органах і установах прокуратури на момент виникнення права на перерахунок. Пенсія працюючим пенсіонерам перераховується також у зв'язку з призначенням на вищу посаду, збільшенням вислуги років, присвоєнням почесного звання або наукового ступеня та збільшенням розміру складових його заробітної плати в порядку, передбаченому частинами другою, третьою та четвертою цієї статті, при звільненні з роботи або за кожні два відпрацьовані роки.

У разі прийняття змін, якими працівникам органів прокуратури за класні чини встановлюватимуться додаткові надбавки, такі дії призведуть до збільшення грошового забезпечення та матимуть наслідком перерахунок пенсії прокурорам.

Враховуючи викладене, при встановленні нових фінансових гарантій слід дотримуватись бюджетних обмежень, щоб попередити утворення заборгованості у зв'язку з відсутністю коштів на фінансування відповідних виплат, винесення та відповідно невиконання рішень національних судів проти держави з огляду на наявну в Україні системну проблему невиконання рішень національних судів (рішення Великої палати Європейського суду з прав людини у справі «Бурмич та інші проти України» від 12.10.2017).

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА